

Vergaderjaar 2023–2024

36 507

Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de versterking van de politieke samenwerking met het oog op het voorkomen, opsporen en onderzoeken van migrantensmokkel en mensenhandel, en betreffende de versterking van de ondersteuning door Europol van de voorkoming en bestrijding van die strafbare feiten, en tot wijziging van Verordening (EU) 2016/794 en Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van minimumvoorschriften ter voorkoming en bestrijding van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht en illegaal verblijf in de Unie, en ter vervanging van Richtlijn 2002/90/EG van de Raad en Kaderbesluit 2002/946/JBZ van de Raad

K

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 16 juli 2024

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad¹ van de Eerste Kamer der Staten-Generaal hebben kennisgenomen van het op 28 november 2023 gepubliceerde voorstel COM(2023)754 betreffende de versterking van de politieke samenwerking met het oog op het voorkomen, opsporen en onderzoeken van migrantensmokkel en mensenhandel, en betreffende de versterking van de ondersteuning door Europol van de voorkoming en bestrijding van die strafbare feiten, en tot wijziging van Verordening (EU) 2016/794.

Over dit voorstel is op 9 april 2024 een brief gestuurd aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

De Minister van Justitie en Veiligheid heeft op 12 juli 2024 gereageerd.

¹ Samenstelling: Croll (BBB), Marquart Scholtz (BBB), Griffioen (BBB), Karimi (GroenLinks-PvdA), Veldhoen (GroenLinks-PvdA), Ramsodit (GroenLinks-PvdA), Janssen-van Helvoort (GroenLinks-PvdA), Recourt (GroenLinks-PvdA), Kaljouw (VVD), Meijer (VVD), Van Toorenburg (CDA), Bakker-Klein (CDA), Dittrich (D66), Aerdts (D66) (*ondervoorzitter*), Van Hattem (PVV) (*voorzitter*), Koffeman (PvdD), Nanninga (JA21), Janssen (SP), Huizinga-Heringa (CU), Van den Oetelaar (FVD), Schalk (SGP), Perin-Gopie (Vlt), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot (OPNL)

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Immigratie Asiel / JBZ-Raad,
De Man

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL / JBZ-RAAD

Aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Den Haag, 9 april 2024

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad van de Eerste Kamer der Staten-Generaal hebben met belangstelling kennisgenomen van het op 28 november 2023 gepubliceerde voorstel COM(2023)754 betreffende de versterking van de politieke samenwerking met het oog op het voorkomen, opsporen en onderzoeken van migranten-smokkel en mensenhandel, en betreffende de versterking van de ondersteuning door Europol van de voorkoming en bestrijding van die strafbare feiten, en tot wijziging van Verordening (EU) 2016/794. De leden van de fractie van de **SP** leggen u naar aanleiding hiervan graag de volgende vragen voor.

De leden van de fractie van de SP verwelkomen het doel om de samenwerking tussen politieautoriteiten en de ondersteunende rol van Europol bij de aanpak van mensensmokkel en mensenhandel alsmede de beperkende maatregelen van de Europese Unie te verbeteren. Bij de leden van de fractie van de SP leven echter zorgen over de feitelijke dwingende operationele verplichtingen die zijn opgenomen en de uitvoering die is voorgesteld om te komen tot de geformuleerde doelstellingen.

De leden van de fractie van de SP vragen de regering of de aan Europol in het vooruitzicht gestelde aanvullende mensen en middelen voldoende zijn om de taken die volgen uit de voorgestelde uitbreiding van het Europol-mandaat zoals die is voorzien naar behoren uit te kunnen voeren. Om welke reden is de voorgestelde uitbreiding van het mandaat niet enkel gekoppeld aan mensensmokkel en mensenhandel? Is de voorgestelde uitbreiding van het Europolmandaat proportioneel ten opzichte van de bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel of is dit het oprekken van het totale bevoegdhedenpakket van Europol? Wat zijn de aanvullende kosten voor Nederland als er verplicht in menskracht moet worden bijgedragen aan het Europees Centrum tegen migrantensmokkel (EMSC)? Gaan deze extra verplichtingen ten koste van de capaciteit en/of middelen van het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM)? De leden van de fractie van de SP vragen de regering waar op dit moment sprake is van het onvoldoende benutten van de bestaande taken en verantwoordelijkheden. Waar ziet de regering concreet ruimte voor verbetering en op welke termijn zouden die verbeteringen kunnen worden gerealiseerd? De leden van de fractie van de SP vragen voorts aandacht voor de bevoegdheden in relatie tot de nieuw voorziene taken en aan wie verantwoording is verschuldigd. De leden van de fractie van de SP vragen of de in het voorstel voorgestelde nieuwe taken en verantwoordelijkheden tot onduidelijkheid over de gezagsverhouding leiden en zo ja, op welke concrete punten?

Voor wat betreft de uitwisseling van data wijzen de leden van de fractie van de SP op de kritische kanttekeningen die bij het voorstel geplaatst zijn door de European Data Protection Supervisor (EDPS) in zijn opinie van 23 januari 2024.² De leden van de fractie van de SP vragen de regering om aan te geven op welke wijze de aanbevelingen van de EDPS worden opgevolgd en hoe hier in de praktijk invulling aan zal worden gegeven.

² Raadpleegbaar via: https://www.edps.europa.eu/system/files/2024-01/2023-1247_d0187_opinion_en.pdf.

Wanneer aanbevelingen of punten van kritiek niet worden opgevolgd vragen deze leden de regering te motiveren waarom dit niet gebeurt.

Zo stelt de EDPS dat het ontbreken van een Impact Assessment een groot risico is. Waarom ontbreekt deze Impact Assessment? De uitwisseling van biodata is eveneens een groot punt van zorg voor de EDPS, omdat kaderstellingen en garanties ontbreken. Hoe gaat hier in de uitvoering invulling aan worden gegeven? De EDPS vraagt verder aandacht voor de positie van Frontex, waarbij met het voorstel het risico bestaat dat Frontex tot een opsporingsdienst wordt gemaakt. Verder vraagt de EDPS ook aandacht voor de gegevensuitwisseling met derde landen. Ook hier worden kritische kanttekeningen bij het voorstel geplaatst die om een reactie van de regering vragen, aldus de leden van de fractie van de SP.

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag **binnen 4 weken na dagtekening van deze brief**. De leden van de commissie hebben de vragen over het aan de orde zijnde voorstel eveneens voorgelegd aan de Europese Commissie.

Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad
A.W.J.A. van Hattem

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 juli 2024

Naar aanleiding van het op 28 november 2023 gepubliceerde voorstel³ betreffende de versterking van de politieke samenwerking met het oog op het voorkomen, opsporen en onderzoeken van migrantensmokkel en mensenhandel, en betreffende de versterking van de ondersteuning door Europol van de voorkoming en bestrijding van die strafbare feiten, en tot wijziging van Verordening (EU) 2016/794 hebben de leden van de fractie van de SP enkele vragen gesteld. De leden van de commissie hebben de vragen over het aan de orde zijnde voorstel eveneens voorgelegd aan de Europese Commissie. In deze brief ga ik in op de gestelde vragen die voor de regering aan de orde zijn. Het is helaas niet gelukt uw vragen binnen vier weken te beantwoorden.

Net als de leden van de SP-fractie verwelkom ook ik het doel om de samenwerking tussen politieautoriteiten en de ondersteunende rol van Europol bij de aanpak van mensensmokkel en mensenhandel alsmede de beperkende maatregelen van de Europese Unie te verbeteren. In het BNC-fiche «Verordening politietsamenwerking inzake mensensmokkel en mensenhandel» dat op 9 februari 2024 door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC) aan uw Kamer is gezonden, zijn enkele vragen en opmerkingen – die in grote mate overeenkomen met de vragen van de SP – ten aanzien van het voorstel opgenomen.⁴

De SP heeft tevens gevraagd naar het ontbreken van een Impact Assessment. Aangezien vele lidstaten, net als Nederland, hebben aangegeven het ontbreken van een impact assessment te betreuren, heeft de Commissie middels een zogenaamde «working» document een uitgebreidere toelichting gegeven op het voorstel.⁵ De Commissie benadrukt in het «working» document dat Europol enkel over meer middelen kan beschikken als er een wijziging komt van het mandaat. Ondanks dat het «working» document een nadere toelichting op de noodzaak tot aanpassing van het mandaat geeft, werd er nog onvoldoende ingegaan op de – ook door u – gestelde vragen en de kritische kanttekeningen. Die vragen en kanttekeningen zijn (herhaaldelijk) gedeeld met de Commissie.

Uiteindelijk is afgelopen juni een afgeslankt compromisvoorstel door het Belgisch Voorzitterschap gepresenteerd, waarmee de gestelde vragen niet meer aan de orde zijn.⁶ In het afgeslankte voorstel krijgt Europol voor ons een acceptabele uitbreiding van zijn mandaat en zijn de diverse verplichtingen die in het oorspronkelijke voorstel stonden verwijderd. Wel wordt het bestaande mensensmokkelcentrum geformaliseerd en wordt er een Frontex liaisonofficer bij Europol geplaatst. Ik kan het afgeslankte voorstel zoals het er nu ligt steunen. Dit voorstel is tijdens het Comité van Permanente vertegenwoordigers (COREPER) op 19 juni jl. door de lidstaten als hamerstuk geaccordeerd.

³ Raadpleegbaar via: https://www.edps.europa.eu/system/files/2024-01/2023-1247_d0187_opinion_en.pdf.

⁴ *Kamerstukken II 2023–2024*, 22 112, nr. 3885.

⁵ Zie bijlage Stafworking document.

⁶ Zie bijlage LEWP 14 juni 2024.

De triloog met het Europees Parlement hierover zal nog enige tijd duren, omdat het Europese Parlement nog niet is geïnstalleerd en er nog een rapporteur dient te worden aangesteld.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel